

ARALIK AYI FİYAT GELİŞMELERİ

5 OCAK 2021

Özet

Tüketici fiyatları Aralık ayında yüzde 1,25 oranında artmış, yıllık enflasyon 0,57 puan yükselerek 2020 yılını yüzde 14,60 oranında tamamlamıştır. Yıllık enflasyondaki artışın ana belirleyicisi temel mallar olurken, dayanıklı mal ve giyim gruplarındaki ayrışma sürmüştür. Dayanıklı mallarda birikimli döviz kuru etkileri, talep koşulları ve uluslararası metal fiyatlarındaki gelişmelere bağlı olarak fiyat artışları alt kalemler genelinde güçlü seyretmiştir. Bu görünüm altında, B ve C göstergelerinin yıllık enflasyonu ve eğilimleri yükselmiştir. Bu dönemde petrol fiyatlarındaki artışla birlikte enerji enflasyonu yükselirken, hizmet enflasyonundaki artış görece sınırlı kalmıştır. Gıda grubunda yıllık enflasyon baz etkisiyle sınırlı ölçüde gerilese de, temel girdi niteliğindeki tarımsal emtia fiyatlarındaki gelişmelerin de etkisiyle fiyatlar artış eğilimini sürdürmüştür.

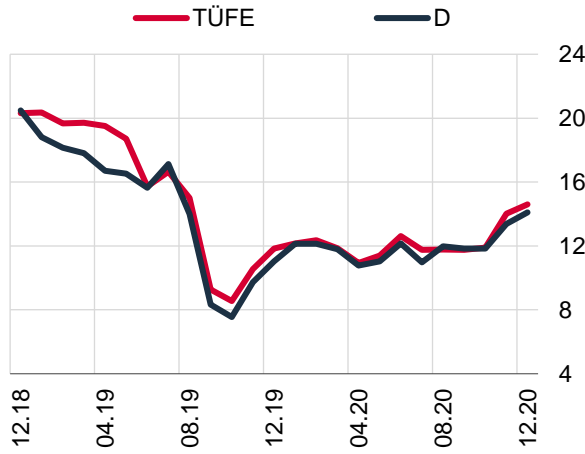
Bu rapor, fiyat istatistiklerinin Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanmasını izleyen iş günü içinde yayımlanmakta ve TCMB'nin bir önceki ayın enflasyon rakamlarına ilişkin ilk görüşlerini ifade etmekte olup, resmi fiyat istatistiklerinin açıklanması ile Para Politikası Kurulu toplantısı arasında geçen süre zarfında aylık enflasyon gelişmelerinin kamuoyu tarafından daha sağlıklı biçimde yorumlanmasına katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Değerlendirmeler

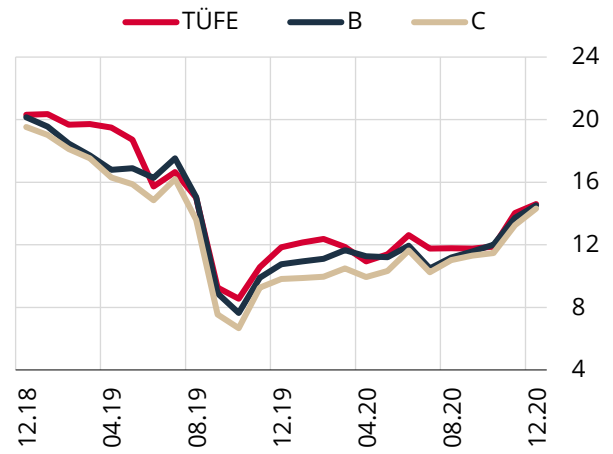
Aralık ayında tüketici fiyatları yüzde 1,25 oranında artmış ve yıllık enflasyon 0,57 puan artarak yüzde 14,60 olmuştur (Grafik 1). Bu dönemde B ve C endekslerinin yıllık değişim oranları sırasıyla 0,80 ve 1,05 puan artarak yüzde 14,52 ve yüzde 14,31 olarak gerçekleşmiştir (Grafik 2).

Alt grupların yıllık tüketici enflasyonuna katkıları incelendiğinde, bir önceki aya göre temel mal, enerji ve hizmet gruplarının katkıları sırasıyla 0,49, 0,16 ve 0,06 puan artmış, alkol-tütün-altın ve gıda gruplarının katkıları sırasıyla 0,13 ve 0,01 puan azalmıştır.

Grafik 1: TÜFE ve D (Yıllık % Değişim)

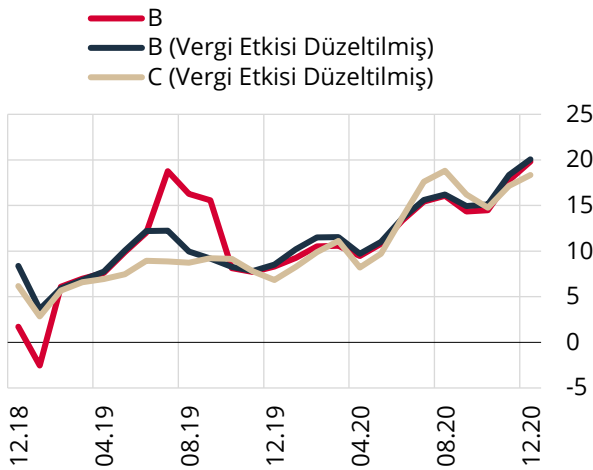

Grafik 2: TÜFE, B ve C (Yıllık % Değişim)

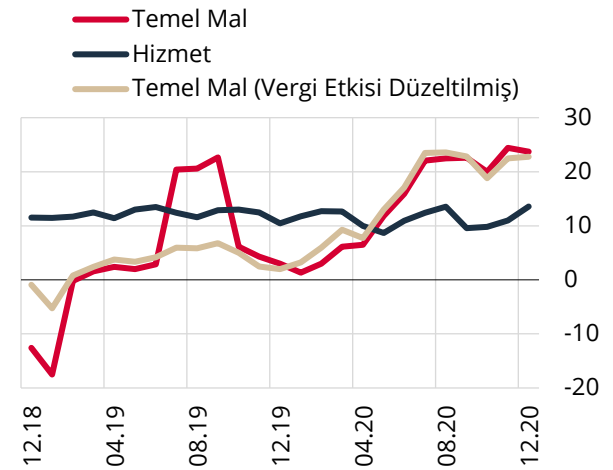

Mevsimsellikten arındırılmış verilerle üç aylık ortalamalara göre B ve C göstergelerinin eğilimlerinde artış izlenmiştir (Grafik 3). Bu dönemde, enflasyon eğilimi temel mal grubunda yataya yakın bir seyirle yüksek seviyesini korurken, hizmet grubunda kademeli artışını sürdürmüştür (Grafik 4).

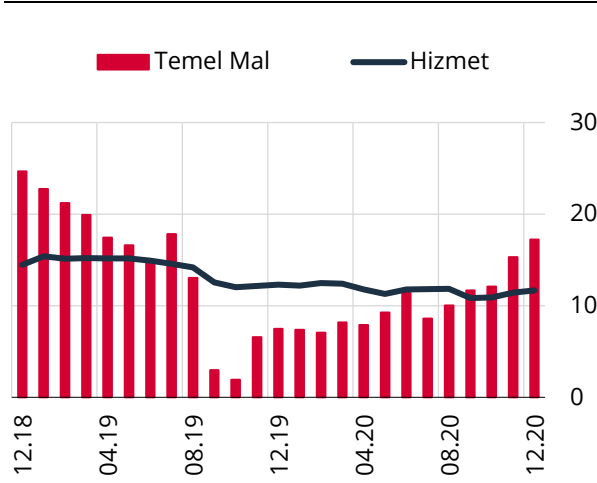
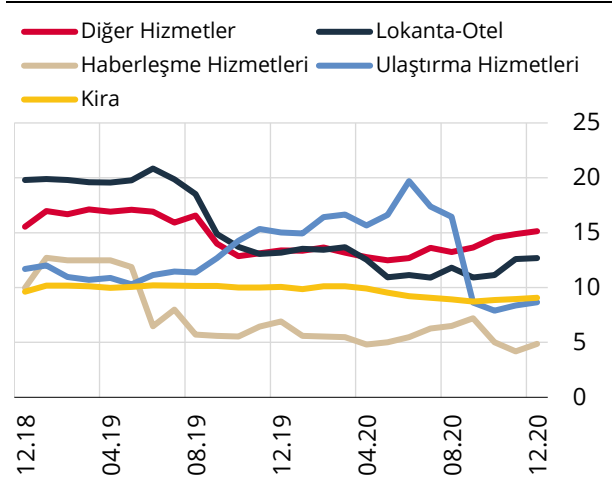
Grafik 3: B ve C Endeksi (Mevsimsellikten Arındırılmış, Yıllıklandırılmış 3 Aylık Ortalama % Değişim)

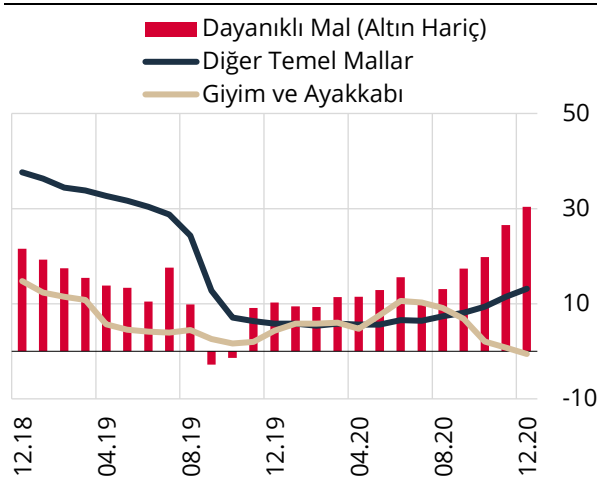
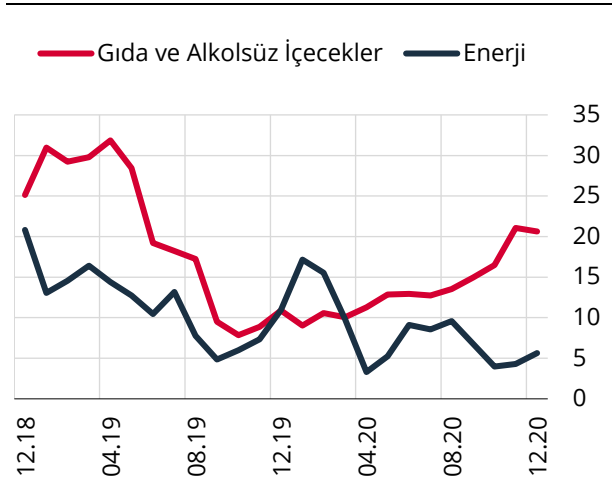
Grafik 4: Temel Mal ve Hizmet (Mevsimsellikten Arındırılmış, Yıllıklandırılmış 3 Aylık Ortalama % Değişim)

Hizmet fiyatları Aralık ayında yüzde 0,59 oranında artmış, grup yıllık enflasyonu 0,24 puan artarak yüzde 11,66 olmuştur (Grafik 5). Yıllık enflasyon lokanta-otel ve ulaştırma hizmetlerinde yataya yakın seyrederken, diğer alt gruplarda yükselmiştir (Grafik 6). Mevsimsellikten arındırılmış veriler, konaklama grubunda daha belirgin olmak üzere lokanta-otel grubu aylık artışında bir miktar yavaşlamaya işaret etmiştir. Haberleşme hizmetleri fiyatlarında ise internet ücreti kaynaklı artış kaydedilmiştir. Diğer hizmetler grubunda sağlık hizmetleri, sigorta ve avukatlık ücretlerindeki artışlar öne çıkmıştır.

Grafik 5: Temel Mal ve Hizmet (Yıllık % Değişim)**Grafik 6: Hizmetler (Yıllık % Değişim)**

Temel mal enflasyonu Aralık ayında 1,92 puan artışla yüzde 17,24 olmuştur (Grafik 5). Bu dönemde yıllık enflasyon dayanıklı mal ve diğer temel mallarda yükselirken, giyim ve ayakkabı grubunda gerilemiştir (Grafik 7). Dayanıklı tüketim malları grubunda fiyat artışları alt kalemler geneline yayılmış (beyaz eşya, otomobil ve mobilya sırasıyla aylık yüzde 5,97, 3,95 ve 3,29), Türk lirasındaki değer kaybının gecikmeli yansımaları, hızlı kredi genişlemesine bağlı talep yönlü unsurlar ve uluslararası metal fiyatlarındaki artışlar bu görünümde belirleyici olmuştur. Böylelikle dayanıklı mal yıllık enflasyonu yüzde 30,40'a ulaşmıştır. Bu dönemde, diğer temel mal enflasyonunda döviz kurunun gecikmeli etkilerine bağlı kademeli yükseliş devam etmiştir. Diğer taraftan, giyim ve ayakkabı grubunda zayıf seyreden sektörel talep koşullarının etkisiyle fiyatlar bir önceki yıl seviyesinin altına (yıllık enflasyon yüzde -0,57) gerilemiştir.

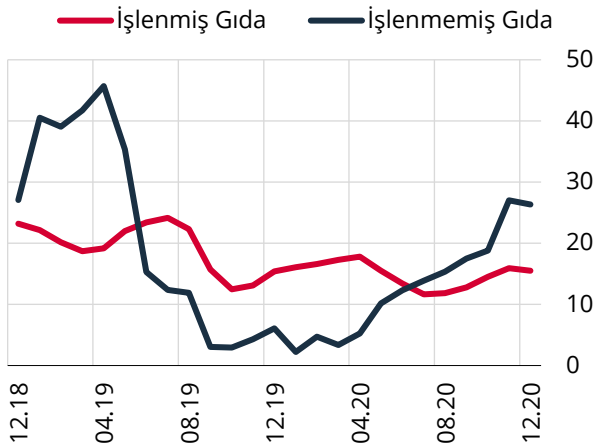
Grafik 7: Temel Mallar (Yıllık % Değişim)**Grafik 8: Gıda ve Enerji (Yıllık % Değişim)**

Enerji fiyatları Aralık ayında yüzde 1,47 oranında artmıştır (Tablo 1). Bu dönemde akaryakıt fiyatları uluslararası petrol fiyatlarını takiben yüzde 3,50 oranında yükselmiş, katı yakıtlar ve doğalgaz fiyatları ise sırasıyla yüzde 0,75 ve 0,68 oranında artmıştır. Bu gelişmelerle, enerji yıllık enflasyonu 1,36 puan artarak yüzde 5,64 olarak gerçekleşmiştir (Grafik 8). Ocak ayında, grup enflasyonu üzerinde elektrik, doğalgaz ve İstanbul şebeke suyu fiyat ayarlamalarının etkisi görülecektir.

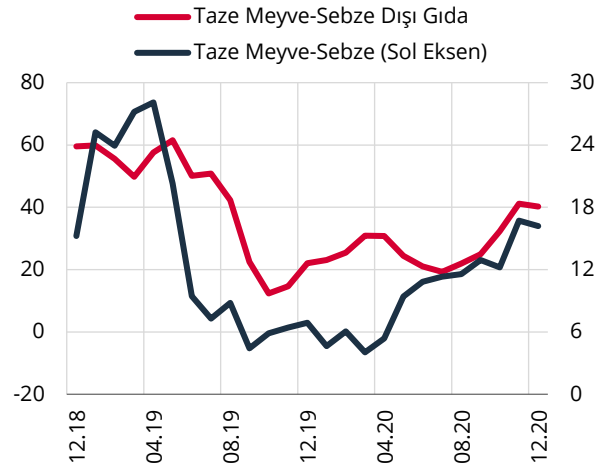
Gıda ve alkolsüz içecekler grubunda Aralık ayında yüzde 2,53 oranında artış gözlenmesine rağmen grup yıllık enflasyonu baz etkisi kaynaklı olarak 0,47 puan azalmış ve yüzde 20,61 olmuştur (Grafik 8 ve Tablo 2). Bu dönemde yıllık enflasyon işlenmemiş gıda grubunda 0,68 puan azalışla yüzde 26,34'e, işlenmiş gıda grubunda ise 0,40 puan azalışla yüzde 15,52'ye gerilemiştir (Grafik 9). İşlenmemiş gıda grubunda mevsimsellikten arındırılmış veriler, taze meyvede daha belirgin olmak üzere taze meyve sebze fiyatlarında

artışa işaret etmiştir. Diğer işlenmemiş gıdada, yumurta (yüzde 12,86), pirinç (yüzde 5,75), tavuk eti (yüzde 5,49) ve bakliyat (yüzde 2,62) kalemlerindeki hızlı fiyat artışlarının Aralık ayında da devam ettiği ve yıllık enflasyonun oldukça yüksek düzeylerde seyrettiği gözlenmiştir. Bu dönemde genele yayılan fiyat artışlarının gözlendiği işlenmiş gıdada aylık fiyat artışı yüzde 1,70 olmuştur. Uluslararası buğday fiyatlarının da yansımalarıyla ekmek ve tahıllar grubu yüzde 1,61 oranında artarken, gerek döviz kurunun gecikmeli etkileri gerekse uluslararası fiyatlara bağlı olarak katı ve sıvı yağ fiyatları yüzde 5,09 oranında yükselmiştir. Bu gelişmelerle, taze meyve-sebze dışı gıda grubu yıllık enflasyonu sınırlı bir düşüşle yüzde 18,06 olmuştur (Grafik 10). Özetle, gıda yıllık enflasyonunda baz etkisi kaynaklı düşüşe karşın döviz kurunun gecikmeli etkileri ile uluslararası tarımsal emtia fiyatlarının seyri etkili olmaya devam etmiştir.

Grafik 9: İşlenmiş ve İşlenmemiş Gıda (Yıllık % Değişim)

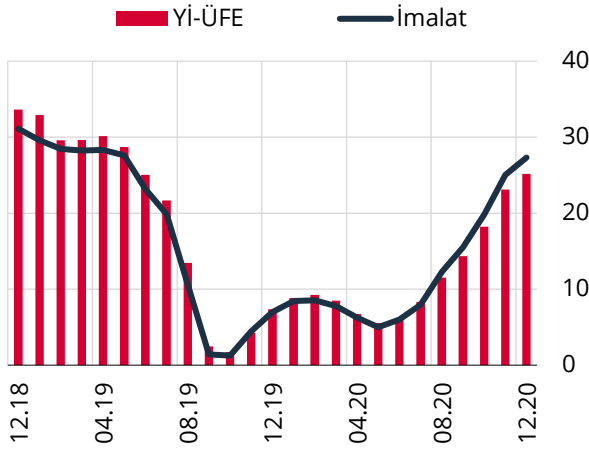
Grafik 10: Taze Meyve-Sebze ve Diğer Gıda (Yıllık % Değişim)

Yİ-ÜFE

Yurt içi üretici fiyatları Aralık ayında yüzde 2,36 oranında yükselmiş, yıllık enflasyon 2,04 puan artarak yüzde 25,15 olmuştur (Grafik 11 ve Tablo 3). Üretici fiyatlarında gözlenen bu artışta birikimli döviz kuru etkileri ve uluslararası emtia fiyatlarındaki yükseliş eğiliminin yanı sıra bazı sektörlerdeki arz kısıtları ve güçlü talep koşulları da rol oynamıştır. Bu dönemde, özellikle endüstriyel metal, petrol ve tarımsal emtia fiyatları belirgin bir artış kaydetmiştir. Petrol ve ana metal hariç imalat sanayi fiyatlarının eğilimi bir miktar gerilemekle birlikte yüksek seviyesini korumuştur (Grafik 12).

Grafik 11: Yİ-ÜFE ve İmalat (Yıllık % Değişim)

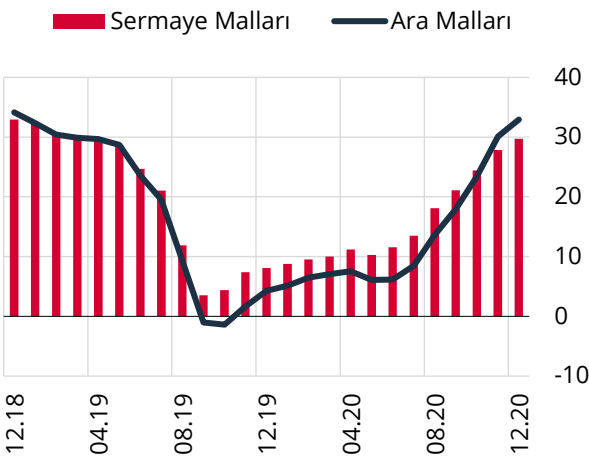

Grafik 12: Petrol ve Ana Metal Hariç İmalat

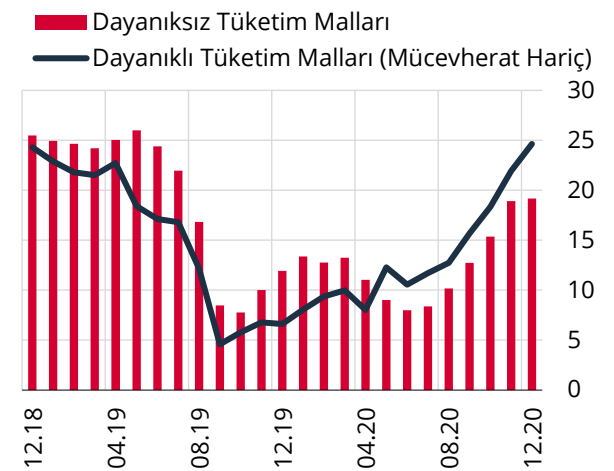

Ana sanayi gruplarına göre incelendiğinde, yıllık enflasyonun tüm alt gruplarda yükseldiği görülmektedir (Tablo 3, Grafik 13 ve Grafik 14). Aylık bazda ara malları grubu fiyat artışında demir-çelik, inşaat ara girdileri ve kâğıt ürünleri öne çıkarken, sermaye mali fiyatlarındaki yükselişte metal yapı ürünleri ile makineler etkili olmuştur. Dayanıklı tüketim malları fiyatlarında ev aletleri ve tüketici elektroniği ürünlerinde fiyat artışları izlenirken, uluslararası altın fiyatlarındaki gerilemeye bağlı olarak mücevherat kaleminde bir miktar düşüş görülmüştür. Dayanaksız tüketim mallarındaki yükselişte katı-sıvı yağlar, et ve süt ürünleri belirleyici olmuştur. Enerji fiyatlarındaki artışta petrol ürünleri belirgin şekilde öne çıkmıştır. Bu gelişmelerle, tüketici fiyatları üzerindeki üretici fiyatları kaynaklı baskılar devam etmiştir.

Grafik 13: Ara ve Sermaye Malları (Yıllık % Değişim)

Grafik 14: Tüketim Malları (Yıllık % Değişim)

Tablolar

Tablo 1: TÜFE ve Alt Kalemler (% Değişim)

	Aylık		Yıllık	
	Aralık 2020	Aralık 2019	Aralık 2020	Aralık 2019
TÜFE	1,25	0,74	14,60	11,84
1. Mallar	1,53	0,89	15,87	11,65
Enerji	1,47	0,16	5,64	10,98
Gıda ve Alkolsüz İçecekler	2,53	2,93	20,61	10,89
İşlenmemiş Gıda	3,39	3,96	26,34	6,10
Taze Meyve-Sebze	4,67	6,07	33,92	2,94
Diğer İşlenmemiş	2,68	2,81	22,41	7,94
İşlenmiş Gıda	1,70	2,05	15,52	15,39
Ekmek ve Tahıllar	1,61	1,59	19,31	16,59
Diğer İşlenmiş	1,76	2,30	13,47	14,75
Enerji ve Gıda Dışı Mallar	0,88	-0,12	16,35	12,39
Temel Mallar	1,42	-0,25	17,24	7,48
Dayanıklı Mallar (Altın Hariç)	3,62	0,52	30,40	10,27
Giyim ve Ayakkabı (*)	-3,26	-1,97	-0,57	4,32
Diğer Temel Mallar	1,41	-0,08	13,12	5,83
Alkollü İçecekler ve Tütün	-0,01	0,00	0,65	43,12
Altın	-3,58	1,88	62,27	26,27
2. Hizmetler	0,59	0,37	11,66	12,30
Kira	0,64	0,55	9,07	10,05
Lokanta ve Oteller	0,50	0,40	12,70	13,17
Ulaştırma Hizmetleri	0,36	0,10	8,65	15,03
Haberleşme Hizmetleri	1,10	0,44	4,87	6,92
Diğer Hizmetler	0,57	0,33	15,14	13,40
3. Temel Göstergeler				
B - İşlenmemiş Gıda Ürünleri, Enerji, Alkollü İçkiler ve Tütün ile Altın Hariç TÜFE	1,11	0,41	14,52	10,76
C - Enerji, Gıda ve Alkolsüz İçecekler, Alkollü İçkiler ile Tütün Ürünleri ve Altın Hariç TÜFE	0,99	0,06	14,31	9,81
D - İşlenmemiş Gıda, Alkollü İçecekler ve Tütün Ürünleri Hariç TÜFE	1,03	0,40	14,10	11,04
F - Yönetilen-Yönlendirilen Fiyatlar Hariç TÜFE	1,41	0,88	16,52	9,95

Kaynak: TÜİK.

(*) Giyim hizmetlerini içermemekte olup, sadece malları kapsamaktadır.

Tablo 2: TÜFE ve Alt Kalemler (% Değişim)

	Ağırlık	Aralık 2020		Aralık 2019	
		Aylık	Yıllık	Aylık	Yıllık
TÜFE	100	1,25	14,60	0,74	11,84
Gıda ve Alkolsüz İçecekler	22,77	2,53	20,61	2,93	10,89
Alkollü İçecekler ve Tütün	6,06	-0,01	0,65	0,00	43,12
Giyim ve Ayakkabı	6,96	-3,18	-0,32	-1,91	4,53
Konut	14,34	0,67	9,59	0,24	9,90
Ev Eşyası	7,77	3,46	18,04	0,12	9,79
Sağlık	2,80	0,78	16,67	0,42	13,63
Ulaştırma	15,62	2,64	21,12	0,57	12,21
Haberleşme	3,80	0,80	5,73	0,29	3,16
Eğlence ve Kültür	3,26	0,07	10,44	-0,11	7,03
Eğitim	2,58	-0,03	6,84	0,12	14,46
Lokanta ve Oteller	8,67	0,50	12,70	0,40	13,17
Çeşitli Mal ve Hizmetler	5,37	-0,58	28,12	0,42	13,63

Kaynak: TÜİK.

Tablo 3: Yİ-ÜFE ve Alt Kalemler (% Değişim)

	Ağırlık	Aralık 2020		Aralık 2019	
		Aylık	Yıllık	Aylık	Yıllık
Yİ-ÜFE	100	2,36	25,15	0,69	7,36
Madencilik	3,23	0,02	19,02	0,54	13,31
İmalat	89,22	2,67	27,32	0,83	6,98
Petrol Ürünleri Hariç İmalat	85,25	2,39	28,36	0,79	6,90
Petrol ve Ana Metal Ürünleri Hariç İmalat	75,47	1,75	24,74	0,71	8,09
Elektrik, Gaz Üretimi ve Dağıtım	6,61	-1,21	0,25	-0,88	12,43
Su Temini	0,95	1,18	14,83	-0,59	-7,94
Ana Sanayi Kollarına Göre Yİ-ÜFE					
Ara Malı		2,91	32,92	0,70	4,27
Dayanıklı Tüketim Malları		1,31	27,70	-0,16	7,25
Dayanıklı Tüketim Malları (Mücevherat Hariç)		2,04	24,63	-0,17	6,63
Dayanıksız Tüketim Malları		1,47	19,18	1,24	11,93
Sermaye Malı		1,87	29,70	0,42	8,09
Enerji		2,86	3,24	-0,01	9,02

Kaynak: TÜİK.